

**КОНЦЕПТУАЛЬНА ЗАПИСКА ДО ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ
ІМЕРСИВНОЇ ВИСТАВКИ «ІЛЛЯ РЕПІН:
ПАЛІТРА РІДНОГО КРАЮ»**

Крулековська Ю. К.

*здобувачка освітнього рівня бакалавр кафедри дизайну середовища
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
м. Чугуїв, Україна*

Мистецька спадщина Іллі Рєпіна є глибоко вкоріненою в українському культурному контексті. Однак класичні музейні формати часто вибудовують невидимий бар'єр між автором і відвідувачем. Цей проєкт пропонує переосмислити виставковий простір площею 300 м², перетворивши його на живе, інтерактивне середовище. Ключова ідея проєкту – використати засоби середовищного дизайну для втілення нематеріальних смислів: творчого пошуку, єдності з природним середовищем та спадкоємності художніх традицій.

Планується взяти приміщення для цієї виставки в центральній частині Харкова (вул. Сумська, 53), поряд зі станцією метро «Університет». Розміщення на першому поверсі п'ятиповерхової будівлі гарантує зручний доступ для пішоходів. Висота стель – 3,5 м. У будівлі є два основні входи з боку головного фасаду та три службові виходи, що забезпечують ефективне зонування маршрутів для гостей і співробітників.

Простір структуровано на три ключові виставкові сегменти (52,5 м², 75,5 м² та 82 м²), зону прийому, зону відпочинку та технічні приміщення. Безпороговий простір і вільний перехід між залами відповідають принципам універсального дизайну, забезпечуючи комфорт для всіх категорій відвідувачів.

Головна ідея виставки «Ілля Рєпін: Палітра рідного краю» полягає у створенні імерсивного середовища, де життєвий та творчий шлях художника розкривається через глибокий зв'язок із його корінням та ландшафтом рідного краю. Центральним образом експозиції стає метафорична річка Сіверський Донець, яка у вигляді хвилеподібних ліній структурує простір та символізує неперервну течію натхнення – від перших дитячих замальовок до зрілих монументальних полотен. Дизайн виставки свідомо руйнує бар'єр між глядачем і мистецтвом, трансформуючи інтер'єр музейної експозиції у «живу» майстерню художника, де кожен відвідувач проходить шлях сенсорного пізнання.

Основа кольорового вирішення – природні тони Слобожанщини, доповнені акцентними кольорами, визначеними на основі колористичного аналізу полотен Репіна.

Сценарій експозиційних зон. Зала 1: «Початок шляху» (52,5 м²). Перший розділ виставки знайомить із ранніми роками митця: дитинством, першими уроками іконопису та пейзажними етюдами. Об'єкт взаємодії: спеціально спроектована локація, де глядачі мають змогу експериментувати з історичними пігментами. Це дає змогу відчутти тактильну природу кольору та усвідомити технологічні процеси, характерні для мистецтва ХІХ століття.

Зала 2: «Період розквіту. Портретний жанр» (75,5 м²). Цей простір є технологічним центром виставки, що висвітлює зрілу творчість Репіна. Експозиційні конструкції стилізовані під пензлі (флейці), перетворюючи інструментарій художника на елементи архітектури. Інтерактивний об'єкт «Палітра»: Головний арт-об'єкт – стіл із дерев'яною стільницею у формі палітри, встановлений на опорах, що нагадують мольберт. У центрі інтегровано скляну колбу з голографічним інтерфейсом. Відвідувачі можуть обертати цифрові копії творів навколо осі, обираючи твори для детального аналізу.

Дитяча зона: М'які низькі подіуми створюють комфортні умови для творчості юних гостей, нівелюючи атмосферу урочистості, притаманну традиційним музеям.

Зала 3: «Козацька вольниця» (82 м²). Найпросторніша зала присвячена монументальним творам, зокрема темі українського козацтва. Імерсивна інсталяція «Лист запорожцям»: За допомогою технологій захоплення руху (Motion Capture) та масштабної проєкції глядач стає співучасником знаменитої сцени.

Локація «Коло»: Стіл, що є просторовим продовженням композиції картини, запрошує до епістолярної гри. Можливість написати лист традиційним пером на фактурному папері формує глибокий тактильний зв'язок з історичним контекстом.

Система освітлення базується на трьох рівнях: Акцентуючий: Споти на шинопроводах для фокусування уваги на оригіналах. Атмосферний: Хвилеподібна LED-підсвітка стін із змінною інтенсивністю, що реагує на присутність людей. Імерсивний: Скляні колби з голографічними зображеннями інструментів, створюють ілюзію левітації. Функціонування виставки підтримує команда з 5 осіб: менеджер рецепції, два куратори-модератори, фахівець із мультимедійного обладнання та працівник технічної служби.

Таким чином, проєкт «Ілля Репін: Палітра рідного краю» демонструє інноваційний підхід до формування експозиційного середовища. Синтез ВІМ-технологій, методів занурення та художньої символіки дозволяє не просто презентувати твори, а створити простір для

культурної рефлексії. Виставка стає маніфестом того, що справжня палітра митця формується духом місця та народними традиціями, переосмисленими через призму сучасного дизайну.

Література:

1. Меморіальний музей І. Ю. Репіна : веб-сайт. URL: <https://repin.in.ua/uk/memorialnyi-muzeu-iyu-gerina> (дата звернення: 31.03.2026).

2. Україна в творчості Іллі Репіна / Країна_Z. 2024. URL: <https://www.krainaz.org/202403/952-repin> (дата звернення: 31.03.2026).

3. «Запорожці пишуть лист турецькому султану»: 8 цікавинок про картину-символ / <https://www.google.com/search?q=Ukrainky.com.ua>. URL: <https://ukrainky.com.ua/zaporozhcz-pyshut-lyst-tureczkomu-sultanu-9-czikavynok-pro-kartynu-symvol/> (дата звернення: 31.03.2026).

4. Картина Репіна І. Ю. – все про велике полотно / «Бурштин України» : блог. URL: <https://ukrburshtyn.com/ua/blog/vse-o-velikom-polotne-i-e-repina.html> (дата звернення: 31.03.2026).

5. Ілля Репін: закоханий в Україну – 173 роки від дня народження Іллі Репіна / Міжнародна громадська організація «Українська ініціатива» : веб-сайт. URL: <https://www.ukrajinci.cz/krouzky-projekty/ukrajinska-skola+c12/173+a10026.htm> (дата звернення: 31.03.2026).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-618-1-68>

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ МИСТЕЦЬКОЇ ІНТЕЛІГЕНЦІЇ В УКРАЇНСЬКІЙ РСР (ДРУГА ПОЛОВИНА 1960-Х – ПОЧАТОК 1980-Х РР.)

Малежик Д. І.

*кандидат історичних наук,
доцент кафедри іноземних мов*

*Військовий інститут телекомунікацій інформатизації
імені Героїв Крут
м. Київ, Україна*

Питання формування національної еліти, яка впливає на громадсько-політичне та культурне життя держави, була актуальним у всі періоди української історії. Не був винятком і період загострення кризи радянського ладу другої половини 1960-х – першої половини 1980-х рр. З одного боку, це час посилення ідеологічного тиску та русифікації,